

Rettigheter for barn under 15 år

Barn under 15 år med diabetes – og deres pårørende – har en rekke rettigheter. Noen av dem er generelle, andre spesielle.

Egenandelskort

Alle egenandeler ved legehjelp, laboratorieprøver, medisiner og materiell på blå resept, reiser og opphold skal føres på egenandelskortet og kvitteres av henholdsvis lege eller apotek. Departementet fastsetter hvert år et øvre beløp som du kan ha i slike egenandeler per år. For 2009 er egenandelstak 1 kr. 1 780,- for én person. Når det er betalt egenandeler opp til egenandelstaket, skal det ikke betales egenandeler mer det året. Da kan du henvende deg til ditt lokale Nav-kontor, som utsteder frikort. Ved årsskiftet skal det igjen betales egenandeler.

NB! For barn under 16 år skal egenandelene slås sammen med egenandelene til en av foreldrene. Barn under 12 år betaler ingen egenandel, og ved behandling hos psykolog er barn og ungdom under 18 år fritatt egenandeler.

Hjelpestønad

Alle barn med diabetes i Norge har krav på hjelpestønad, sats 1 – kr. 12.600,- per år. Saken skal revideres når barnet fyller 16 år, da stønaden som hovedregel skal opphøre. Små barn med diabetes anses å ha et så omfattende behov for tilsyn at vilkårene for rett til forhøyet hjelpestønad sats 2 (kr. 25 200,- per år) vil være oppfylt. Tilsynet antas imidlertid å avta etter hvert som barnet blir eldre og mer selvhjulpent, og saken kan komme opp til ny vurdering når barnet fyller 10 år. Ved behov kan du få forhøyet hjelpestønad til barnet har fylt 18 år. Ta kontakt med Nav for å få tilsendt søknadsskjema.

Rettigheter som forsørger - omsorgspenger

Har du et barn med kronisk sykdom, har du rett til 20 ekstra fraværsdager pga. barnets sykdom fram til barnet er 18 år. Dette gjelder også ved dagmamas eller andre barnepasseres sykdom. For å få utvidet rett til fraværsdager på dette grunnlaget, må saken forelegges Nav til forhåndsgodkjenning. Foreligger det en generell legeattest (godkjent av Nav) som bekrefter barnets funksjonshemming eller sykdom, er det ikke nødvendig å oppsøke lege hver gang du må være borte fra jobben.

Pleiepenger

Pleiepenger kan gis til foreldre med barn under 18 år med diabetes som blir innlagt i helseinstitusjon, dersom barnet trenger kontinuerlig tilsyn og pleie fra en av foreldrene. Pleiepenger kan ytes også etter at barnet er utskrevet.

Velferdspermisjon

En del arbeidsgivere vil kunne innvilge velferdspermisjon med eller uten lønn i en vanskelig sykdomsperiode for familien.

Opplæringspenger

Opplæringspenger (§ 9-13) kan ytes til foreldre som har omsorg for et barn med funksjonshemming eller en langvarig sykdom. Stønaden gis til foreldre som gjennomgår opplæring ved en godkjent helseinstitusjon eller deltar på foreldrekurs ved et offentlig spesialpedagogisk kompetansesenter. Opplæringen må være nødvendig for å kunne ta seg av og behandle barnet, for at du

skal ha rett til opplæringspenger. Her er det ingen aldersgrense.

Rett til opplæring i håndtering av sykdommen

I lov om spesialisthelsetjenester er opplæring av pasienter med kroniske sykdommer og deres pårørende en av fire hovedoppgaver for norske sykehus. Dette betyr at de som har (nyoppdaget) diabetes har krav på opplæring om sykdommen. Det er utarbeidet en egen takst for sykehusene, kalt A99. Programmene må strekke seg over minimum sju undervisningstimer og være tverrfaglige, inkludere brukerkompetanse og i stor grad være basert på gjennomføring i små grupper. Loven er en anerkjennelse av at mangel på opplæring er like alvorlig som mangel på medisiner og gode behandlingsformer. Fastlegen skal sende søknad til nærmeste sykehus. Reisen dekkes på vanlig måte, og deltakerne kan sykemeldes av fastlegen for å gå på kurset.

Rettigheter ved utdanning

- **Leirskole:** Etter opplæringsloven § 2-15 har alle rett til gratis grunnskoleopplæring. Loven sier uttrykkelig at skolen plikter å dekke bl.a. utgifter i forbindelse med leirskoleopphold. Dette medfører at skolen også plikter å dekke utgifter til ledsager ved leirskoleopphold for elever med behov for dette. Se rundskriv F-14-03.
- **Fravær til kontroll osv.:** Rektor skal gi elever med langvarige eller kroniske sykdommer fri av helse- og velferdsgrunner, og kan gi fri fra opplæringen i inntil 14 dager i et skoleår uten at dagene skal føres som fravær. Fraværet bør forsøkes kompensert ved elevens egen innsats tilrettelagt av skolen. Reglene finnes i forskrift til opplæringsloven § 4-35. For arbeidstakere (foreldre/foresatte) som har omsorg for barn, ytes det omsorgspenger fordi barnet på grunn av sykdom trenger oppfølging i form av legebekn når de følger barn til kontroll etter folketrygdlovens § 9-5.

- **Utvidet eksamenstid:** I grunn- og videregående utdanning gjelder rett til utvidet eksamen (1 time) for personer med diabetes (etter forskrift til opplæringsloven § 3-20).

Forsikringer

Du får ikke tegnet livs- eller uføreforsikring for barn som har diabetes, men en ren ulykkesforsikring er mulig. Har du tegnet en barneforsikring før barnet får diagnosen, kan du kreve å få en utbetaling. Vanligvis vil denne ligge på 20–25 % av forsikringssummen, og være en engangsutbetaling.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven

Denne loven trådte i kraft 1. januar 2009 og skal fremme likestilling og likeverd, samt sikre like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse for alle, uavhengig av funksjonsevne. Den skal også hindre diskriminering på grunn av nedsett funksjonsevne. Både direkte og indirekte diskriminering er forbudt etter loven. Det gjøres unntak for forskjellsbehandling som er nødvendig for å oppnå et saklig formål, og som ikke griper uforholdsmessig inn overfor den eller de som forskjellsbehandles. Barn med diabetes kan på grunn av sykdommen oppleve hindringer som ikke er tillatt etter den nye loven i forhold til utdanning og fritidsaktiviteter.

Mer informasjon?

Ønsker du mer informasjon, kan du kontakte FFOs rettighetssenter, som tilbyr juridisk rådgivning til funksjonshemmede, pårørende og andre interesserte. Tjenesten er åpen mandag til torsdag kl. 10.00–14.00. Tlf.: 22 79 90 60. E-post: rettighetssenteret@ffo.no. For mer informasjon, se www.rettighetssenteret.no. Også www.diabetes.no har mye informasjon, og konkrete spørsmål kan stilles via www.diafonen.no. Nyttig informasjon kan du også finne på www.nav.no

Dette faktaarket fra Norges Diabetesforbund er nytt i mai 2009.